

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ СПАС МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
КЫЗЫЛ БИСТӘСЕ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

КАРАР

№ 46-1

25.05.2022ел

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Кызыл Бистә авыл жирлеге муниципаль берәмлегендә жирләү урыннарын булдыру һәм карап тоту тәртибе һәм зиратларның эшчәнлеге турында Нигезләмәне раслау хакында

«Жирләү һәм жирләү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы Федераль законның 16 статьясындагы 5 пункты, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Кызыл Бистә авыл жирлеге муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Кызыл Бистә авыл жирлеге Советы

КАРАР ИТТЕ:

1. «Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Кызыл Бистә авыл жирлеге муниципаль берәмлегендә жирләү урыннарын һәм зиратларны карап тоту һәм аларның эшчәнлеге тәртибе нигезләмәне» кушымта нигезендә раслау хакында.

2. 01.11.2013 елның 70-2 номерлы карары үз көчен югалткан дип танырга.

3. Өлеге карарны Спас муниципаль районының рәсми сайтында [http:// www.spasskiy.tatarstan.ru](http://www.spasskiy.tatarstan.ru), хокукый мәгълүматның рәсми сайтында ([//http://pravo.tatarstan.ru](http://pravo.tatarstan.ru).) бастырып чыгарырга.

Кызыл Бистә авыл жирлеге башлыгы

А.В. Алиев.

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Кызыл Бистә авыл җирлеге муниципаль берәмлеге депутатлары Советының 25.05.2022 елның 46-1 номерлы карары белән расланды

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы
Кызыл Бистә авыл җирлеге муниципаль берәмлегендә җирләү урыннарын булдыру һәм карап тоту һәм зиратларның эшчәнлеге тәртибе турында нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр.

1.1. Әлеге Нигезләмә «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы «Җирләү һәм җирләү эше турында»гы Федераль закон, Россия Федерациясе Президентының 1996 елның 29 июндәге 1001 номерлы «Үлгән кешеләрне җирләү буенча хезмәт күрсәтүгә гражданның хокуклары гарантияләре турында»гы Указы, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының Кызыл Бистә авыл җирлеге муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә Нигезләмәдә Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән кулланыла торган төшенчәләр мәгънәдә кулланыла.

1.2. Әлеге Нигезләмәдә терминнар һәм билгеләмәләр гамәлдәге законнар нигезендә кулланыла.

1.3. Кызыл Бистә авыл җирлегендә зиратның үз билгеләнеше буенча, теләсә кайсы диндә вафат булган (һәлак булган) кешеләрне җирләү, аларның теләк белдерүен исәпкә алып, йә җирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт карары буенча (1 нче кушымта).

1.4. Жәмәгать зиратларында үлгән (һәлак булган) хәрбиләрне, хәрби җыеннарга чакырылган гражданны, эчке эшләр органнары, янгынга каршы дәүләт хезмәте, наркотик чаралар һәм психотроп матдәләр әйләнеше контрольдә тоту органнары хезмәткәрләрен, жинаять-башкарма системасы учреждениеләре һәм органнары хезмәткәрләрен, сугышта катнашучыларны, хәрби хезмәттән азат ителгән затларны җирләү өчен билгеләнгән хәрби участкалар булырга мөмкин, әгәр бу күрсәтелгән затларның ихтыярына каршы килмәсә яки якин туганнарының яки башка туганнарының теләкләренә каршы килмәсә.

1.5. Зиратларны җирләү мөмкинлеге буенча уртаклашалар:

- җирләүнең төрле төрләре җитештерелә торган зиратлар;
- җирләнми торган зиратлар.

2. Җирләү урыннарын төзекләндерү һәм күмү урыннарын урнаштыру буенча таләпләр

2.1. Мәетләрне (жәсәдләрне) җирләү җирләүне оештыру бурычын үз өстенә алган затлар тарафыннан башкарыла. Әлеге затлар җирләүне оештыру процессын, шул исәптән җирләү өчен кирәкле документларны рәсмиләштерү, үлем турында белешмә алу, үлем турында таныклык, җирләүгә пособие алуны тормышка ашырырга тиеш.

2.2. Мәрхүмне җирләү бурычын үз өстенә алган затлар булмаган очракта, мәетне җирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт тарафыннан башкарыла.

Мәрхүмнәрнең мәетләрен (жәсәдләрен) җирләү көн саен 9 сәгатътән 17 сәгатъкә кадәр башкарыла. Аерым очракларда 21 сәгатъкә кадәр җирләү рөхсәт ителә.

Җирләү урыны Башкарма комитет тарафыннан, үлгән кешене җирләү бурычын үз өстенә алган затка бирелеп билгеләнә.

Территория каждого кладбища подразделяется на зоны (кварталы) и секторы.

2.3. Мәрхүмне җирләү өчен җир участогы шул ук участка мәрхүмнең хатыны (ирен) яки якын туганы җиренең җирләү гарантиясен исәпкә алып түбәндәге күләмдә бирелә:

Җирләү төре	Җир кишәрлекләре күләме		
	озынлык, м	киңлек, м	мәйдан, кв.м.
Ялгыз каберлекләр	3,5	2,0	7,0
Туганнарча күмелгән	3,5	4,0	14,0
Для захоронения урны с прахом Мәетне тартмада күмү	0,8	1,1	0,88
Гаилә җирлөөләрә	3,5	8,0	28,0

2.4. Җирләү киртәсе җирләү өчен бирелгән җир участогыннан читкә чыгарга тиеш түгел.

2.5. Җирләү урыннары арасындагы аерма киңлегә 0,5 метрдан да ким булмаска тиеш.

Күмелү тирәнлегә 1,5 м дан 2 м га кадәр. Во всех случаях отметка дна могилы должна располагаться на 0,5 м выше уровня стояния грунтовых вод. Надмогильная насыпь должна быть высотой 0,3-0,5 м над поверхностью земли.

2.6. Зиратка төп керү юлында зиратның схематик планы куелган стенд урнаштырыла. Схематик планда төп зоналар (кварталлар) һәм зират секторлары, биналар һәм корылмалар, юллар, тарихи һәм мемориаль каберлекләр, транспорт тукталу урыннары, гомуми кулланылыштагы урыннар билгеләнә.

2.7. Зиратка килүчеләр жәмәгать тәртибен һәм тынлыкны сакларга тиеш.

2.8. Зират территориясендә тыела:

- ритуаль хезмәтләр күрсәтүгә бәйле булмаган транспорт хәрәкәте;
- зиратта урнашкан кабер корылмаларына, жиһазларга, корылмаларга һәм биналарга, яшел үсентеләргә зыян китерергә;
- этләргә урамда йөртү, йорт хайваннарын саклау, кошларны тоту;
- учак ягу, ком, балчык һәм грунт табу, агачны кисү, чүп-чар өю, коелган яфраклар һәм ботаклар өчен билгеләнмәгән урыннарда чүп-чар өю;
- зират ябылганнан соң зират территориясендә булу;
- кабер төзелеш материалларын һәм каберлекләргә һәм каберлекләргә төзекләндергәннән соң чүп-чар калдыру.
- билгеләнмәгән урыннарда сәүдә эшчәнлеген тормышка ашырырга.

2.9. Кабер өемнәре (кабер ташлары) бүлөп бирелгән җир участогы чикләрендә билгеләнә. Бүлөп бирелгән җир кишәрлегә чикләреннән читтә урнаштырылган кабер корылмалары мондый кабер өстенә куелган затлар хисабына сүтелергә тиеш.

2.10. Мәрхүмнәрнең мәетен эксумацияләү гамәлдәге законнар нигезендә һәм санитар һәм экологик нормалар таләпләренә туры китереп башкарылырга тиеш.

2.11. Үлгән кешеләрнең жәсәдләрен яңадан жирләүне ком грунтларында жирләгәннән соң бер елдан да иртәрәк һәм өч елдан да иртәрәк түгел – чимал грунтларында башкарырга киңеш ителми.

2.12. Кабердән жәсәдләргә тартып алу һәм аларны башка урынга күчерү өчен рәхсәт Башкарма комитет тарафыннан рәсмиләштерелә.

2.13. Жирләүне рәхсәт итү өчен күмелгән кешенең туганы гаризасы, аеруча куркыныч йогышлы авыруларның булмавы турында санитария-эпидемиология күзәтчеләге органы бәяләмәсә нигез булып тора.

2.14. Мәет алганнан соң каберләр кулланылырга рәхсәт ителгән дезинфекция чаралары белән дезинфекцияләнергә тиеш, кичекмәстән салынган һәм туфрак өсләге планлаштырылган.

2.15. Вәкаләтле органнар таләбе буенча эксумация үткәргәндә, аның тәртибе гамәлдәге законнар нигезендә билгеләнә.

2.16. Элеккеге күмелгән урынга кабат күмелү санитар-эпидемиологик күзәтчелек органнары тарафыннан билгеләнгән тулы минерализация чоры тәмамланганнан соң гына рәхсәт ителә, әмма егерме елдан да соңга калмыйча.

2.17. Жирләү процессы барлыкка килә торган транспорт чаралары зиратны эксумацияләүче махсус хезмәт тарафыннан жирләү эше мәсьәләләре буенча бирелгән пропуск нигезендә зират территориясенә тоткарлыксыз бару хокукына ия.

2.18. Гаилә (туганар) күмелгән урыннарны карап тоту һәм төзекләндерү зиратның архитектура-ландшафт тирәлегә, санитария нормалары һәм кагыйдәләре, шулай ук гамәлдәге законнар һәм муниципаль хокукый актларның башка таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

2.19. Барлыкка килә торган, шулай ук гамәлдәге жирләү урыннары сүтелергә тиеш түгел һәм даими су басу, жир тетрәү һәм башка табигый бәла-казалар янаган очракта, жирле үзидарә органнары карары буенча гына күчерелергә мөмкин.

2.20. Жәмәгать зираты территориясә түбәндәге функциональ зоналарны үз эченә алырга тиеш:

- Керү зонасы.

Керү зонасында автотранспортка керү - чыгу, шәхси һәм жәмәгать транспорты өчен автостоянка каралган.

- Күмү зонасы.

Күмү зонасы-Жирләү эшләре алып барыла торган жәмәгать зиратының төп функциональ-территориаль зонасы һәм рәткә бүленгән территория, юл чөлтәре белән ватылган карта һәм каберләү корылмаларына бүлеп бирелгән территория.

2.21. Жәмәгать зиратында урыннар каралырга мөмкин:

- мактаулы күмелгән урыннар :

- хәрби каберлекләр өчен;

- для погребения умерших, личность которых не установлена органами внутренних дел, и для погребения умерших, при отсутствии супруга, близких родственников, иных родственников либо законного представителя или при невозможности осуществить ими погребение.

- шәхесләре Эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән мәетләргә жирләү өчен һәм хатыны, якин туганнары, башка туганнары яисә законлы вәкил булмаганда, яисә алар жирләү мөмкин булмаганда, мәетләргә күмү өчен.

2.22. Зират территориясе жиһазландырыла:

– жир кишәрлекләре - күмелгән кварталлар, кабер номерлары күрсәткечләре белән;

– официальных рәсми белдерүләргә, әлеге Нигезләмәгә, шулай ук башка кирәкле мәғлүмәтне урнаштыру өчен стенд; вак чүп жыю өчен урналар белән;

– -чүп өю өчен контейнерлар белән.

2.23. Гражданның тарафыннан билгеләнгән кабер салу корылмалары аларның милкә булып тора.

2.24. Кабер корылмаларындагы язулар, чыннан да, бу урында үлгән (һәлак булган) кешеләр турындагы мәғлүмәтләргә туры килергә тиеш.

2. Жәмәгать зиратында жирләү тәртібе.

3.1. Жәмәгать зиратында жирләү үлгән кешенең мәетен (жәсәдләрен) жирләү юлы белән башкарыла.

3.2. Мәрхүмне зиратта жирләү рәхсәтеннән башка тыела.

3.3. Моның өчен бирелгән жир кишәрлекләрендә үз белдегә белән жирләү рәхсәт ителми.

Ябык жәмәгать зиратларында күмү тыела.

3.4. Жирләү өчен жир участкаларын бирү вәкаләтле орган үлгән кешене каберлеккә күмүгә рәхсәт бирү яки каберлеккә туфрақ урнаштырылган урнага рәхсәт бирү юлы белән башкарыла (алга таба - рәхсәт).

3.5. Рәхсәт сорап яқыннары (ире (хатыны), балалары, ата-аналар, уллыкка алынган, уллыкка алынган, туганнары һәм туганнары, бертуган апалары, оныклары, бабай, әби), башка туганнары яки законлы вәкил, үлгән кешене жирләүне үз өстенә алган бүтән затлар, шул исәптән жирләүне оештыручы агентлар (затлар) мәрәжәгать итә ала.

3.6. Жирләүне оештыручы затлар вәкаләтле органга тапшыралар:

– кабердә мәрхүмне күмүгә рәхсәт бирү турында гариза (кабердәгә туфрақ белән тартма урынына).

– мәрхүмнең үлеме турында таныклык күчермәсе (чагыштыру өчен Төп нөсхә кушымтасы белән);

– гариза бирүченең паспорт күчермәсе (чагыштыру өчен Төп нөсхә кушымтасы белән);

- кремация турында белешмә күчермәсе (кабердәгә туфрақ белән чүп савытына рәхсәт сорап мәрәжәгать иткән очракта), (Төп нөсхә кушымтасы белән чагыштыру).

3.7. Мәрхүмне жирләү өчен жир кишәрлегә бирү башкарма комитет тарафыннан күрсәтелгән муниципаль хезмәт күрсәтү тәртібен һәм стандартын билгеләүче административ регламент нигезендә гамәлгә ашырыла. Мәрхүмне жирләү өчен жир кишәрлегә бирү гариза бирүче үлгән кешене жирләү өчен жир участогы бирү турында язма гариза биргән көннән соң килгән 1 эш көне дәвамында гамәлгә ашырыла. Күрсәтелгән гаризаны карау нәтижәләре буенча мәрхүмне жирләү өчен жир участогы бирү турында белешмә бирелә.

Мәрхүмне жирләү урыны жәмәгать зиратында бушлай бирелә.

3.8. Яңа каберлекләр гамәлдәгә нумерация буенча эзлекле тәртіптә башкарыла.

3.9. Участокта, юл кырыйларында каберлекләр арасындагы аерма белән күмү рәхсәт ителми.

3.10. Мәрхүмне күмү санитар кагыйдәләр нигезендә, үлгәннән соң 24 сәгатътән дә соңга калмыйча яисә медицина органнары рөхсәте буенча гадәттән тыш хәлләр булган очракта, иртә срокларда башкарыла.

3.11. Туганнарын бер үк кабергә күмү, элек күмелгән мизгелдән 20 елдан да соңга калмыйча, минерализациянең тулы чоры тәмамланганнан соң рөхсәт ителә.

Чүплекләрне туган каберенә туфрак белән күмү, элек кабердәге табут күмелү вакытына карамастан, рөхсәт ителә.

3.12. Күмелгән очракта кабер теркәү билгесе, үлгән яисә үлгән кешенең фамилиясен, инициалларын һәм жирләү датасын, аның туган һәм үлем даталарын, шулай ук жирләү башкарылган жир участогының номерын күрсәтеп куела (ул булган очракта).

3.13. Жирләү өчен җаваплы зат дип үлгән (вафат булган) кешене жирләү бурычын үз өстенә алган якин туганнар арасынан зат яисә жирләү өчен җаваплылыкны беркетү турында гариза белән вәкаләтле Башкарма комитетка язмача мөрәҗәгать иткән башка зат таныла.

4. Зиратларны төзекләндерү

4.1. Зиратларны төзү һәм төзекләндерү буенча барлык эшләр гамәлдәге агачларны, куакларны һәм үсемлек җириндә максимум рәвештә саклап башкарылырга тиеш.

4.2. Агач кисүне, санитар-яклау зонасы һәм мораль (Яшел) саклау зонасын булдыру өчен, табигый яшел үсентеләрне (урман) максимум рәвештә файдаланып, сайлап алып башкарырга кирәк.

4.3. Яңа булдырыла торган зират территориясе тирәсендә уза торган мораль (Яшел) яклау зонасы 10-20 м киңлектәге яшел үсентеләр (ылыслы агачлар) белән тыгыз булырга тиеш.

4.4. Яшел үсентеләр майданы зиратның 20% майданынан да ким булмаска тиеш.

4.5. Яңа булдырыла торган жирләү урыннарын яшелләндерү башкарыла торган төзелеш эшләренең гомуми комплексына керергә һәм объектны файдалануга тапшырган вакытка кадәр төгәлләнергә тиеш. Зиратны яшелләндергәндә агачтан кабергә кадәр ара 5 метрдан да ким булмаска тиеш.

4.6. Юллар һәм тротуарлар, кварталлар һәм участоклар территориясе буенча җәяүлеләрне үтү өчен билгеләнгән. Юл киңлегенә (тротуар) кимендә 1,0 м төшкел итәргә тиеш.

5. Каберлекләрне теркәү һәм исәпләү.

5.1. Жәмәгать зиратлары территориясендә житештерелгән һәр күмелү, шул исәптән гаилә (туганнар) жирләнеше күмелгән урыннарны теркәү кенәгәсендә вәкаләтле Башкарма комитет тарафыннан исәпкә алынырга тиеш. Язылу үлем турында таныклык һәм үлем датасы, үлгән кешенең фамилиясе, исеме, әтисенең исеме, үлү турында таныклык сериясе һәм номеры; кабернең тәртип номеры (ул булган очракта); жирләүне оештыру өчен җаваплы затның фамилиясе, исеме, атасы күрсәтелгән нигездә башкарыла.

5.2. Каберлекләрне теркәү китаплары катгый хисап документлары булып тора һәм даими саклау вакыты булган эшләргә керә. Каберлекләрне теркәү кенәгәләре вәкаләтле орган тарафыннан жирләнүгә теркәү номерларын өзлексез бирү методы белән алынган, тикшерелгән рәвештә алып барыла. Күрсәтелгән

китаплар, аларны тәмамлау факты буенча, вәкаләтле орган тарафыннан шәһәр архивына даими саклауга тапшырыла.

6. Жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге.

6.1. Жирләү эшен оештыручы затка (иренә, якыннарына, башка туганнарына, законлы вәкиленә яки үлгән кешене жирләү бурычын үз өстенә алган бүтән затка) «Жирләү һәм жирләү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы Федераль законның 9 статьясы нигезендә жирләү буенча хезмәтләр исемлеген түләүсез бирү гарантияленә.

6.2. Жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияле исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләрнең бәясе, 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы «жирләү һәм жирләү эше турында» Федераль законның 9 статьясындагы 3 пункты нигезендә, вәкаләтле орган тарафыннан билгеләнә.

7. Вафат булган (вафат булган), ире, якин туганнары, башка туганнары яисә законлы вәкиле булмаган затларны жирләү гарантияләре.

7.1. Хатыны, якин туганнары, башка туганнары яисә үлгән кешенең законлы вәкиле булмаса, жирләү мөмкин булмаса, шулай ук үлгән кешене жирләү, жирләү бурычын үз өстенә алган башка затлар булмаса, Эчке эшләр органнары тарафыннан аның шәхесен билгеләгәннән соң, урамда яки башка урында жирләү бурычын үз өстенә алган башка затлар булмаганда, үлем сәбәпләрен билгеләгәннән соң, әгәр Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса, махсус хезмәт тарафыннан үлем сәбәбәбен ачыклаганнан соң өч тәүлек эчендә гамәлгә ашырыла.

7.2. Шәхесләре Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән срокларда Эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән мәетләрне жирләү өлеге органнарның ризалыгы белән махсус хезмәт тарафыннан, мондый очракларның билгеле бер участкаларында жәмәгать зиратларын жирләү юлы белән башкарыла.

– 7.3. 7.1 пунктында һәм 7.2 пунктында күрсәтелгән мәетләрне жирләгәндә махсуслаштырылган хезмәт күрсәтә торган хезмәтләр үз эченә:

- жирләү өчен кирәкле документларны рәсмиләштерү;
- тәнне юу;
- мәетне китерү;
- мәрхүмне зиратка ташу (крематорийга);
- жирләү.

8. Жирләү, ритуаль хезмәтләр, жирләү ритуалы предметлары буенча хезмәтләрнең сыйфатына карата таләпләр.

8.1. Жирләү, ритуаль хезмәтләр, жирләү ритуалы предметлары, махсус хезмәт, шулай ук башка хужалык итүче субъектларның сыйфаты жирләү эше өлкәсендә мәжбүри таләпләрне билгеләүче санитар нормаларга һәм кагыйдәләргә, техник шартларга һәм башка хокукый актларга туры килергә тиеш.

9. Жәмәгать зираты территориясе буенча транспорт чаралары хәрәкәте кагыйдәләре.

9.1. Автокатафалк, шулай ук аны озатып йөрүче транспорт жәмәгать зираты территориясенә тоткарлыксыз бару хокукына ия.

9.2. Инвалидлар жәмәгать зираты территориясенә шәхси автотранспортта йөрү хокукына ия.

9.3. Жирләү участогын төзекләндерү өчен материаллар китерүче транспорт чарасын йөртү рөхсәт ителә.

10. Әлеге Нигезләмәнең үтәлешен контрольдә тоту.

10.1. Башкарма комитет әлеге Нигезләмәнең үлгән кешене жирләү һәм жирләү, Күмү урыннарын карап тоту белән бәйлә эшчәнлекне гамәлгә ашыручы хужалык итүче барлык субъектлар тарафыннан үтәлешен контрольдә тоту.

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Кызыл Бистә авыл җирлеге муниципаль берәмлегендә җирләү урыннарын булдыру һәм карап тоту тәртибе һәм зиратларның эшчәнлеге турында Нигезләмәгә 1 нче кушымта

Кызыл Бистә авыл җирлеге территориясендә
ЗИРАТЛАР ИСЕМЛЕГЕ

№ п/п	Зират исеме	Зиратның адресы	Мәйданы, га	Эшли яки ябык
1	Мөселман	ТР, Спас районы, Кызыл Бистә авылы	0,45	Гамәлдәге
2	Православие	ТР, Спас районы, Кызыл Бистә авылы	1,4	Гамәлдәге
3	Православие	ТР, Спас районы, Кызыл Вал авылы	0,37	Гамәлдәге
4	Православие	ТР, Спас районы, Шәрбән авылы	0,9	ябык
5	Православие	ТР, Спас районы, н.п.Порфировка б.п.	0,7	ябык